

NSA: Dyrektor szkoły używający przemocy fizycznej wobec ucznia traci zdolność do dalszego wykonywania powierzonej mu funkcji, a rozciągnięcie w czasie procedury związanej z jego ukaraniem nie jest przeszkodą dla zastosowania najsurowszej sankcji przewidzianej w Prawie oświatowym, tj. odwołania natychmiastowe, w trakcie roku szkolnego i bez wypowiedzenia.

Naczelny Sąd Administracyjny po raz kolejny dokonał wykładni pojęcia "szczególnie uzasadnionego przypadku", którego wystąpienie w rozumieniu art. 66 ust. 1 pkt 2 Prawa oświatowego uzasadnia niezwłoczne odwołanie nauczyciela ze stanowiska kierowniczego w trakcie roku szkolnego, bez wypowiedzenia. Wyrok został wydany w następstwie skargi kasacyjnej, złożonej przez odwołanego dyrektora, w którego sprawie orzekł już WSA. W decyzjach i wcześniejszym wyroku dotyczącym sprawy podniesiono, że jedno z zarzuconych dyrektorowi zachowań, ma charakter nadzwyczajnego nadużycia, które nie zasługuje na żadne usprawiedliwienie. Jak wynika z ustaleń organów, opisywany nauczyciel uderzył ucznia w twarz oraz użył wobec niego słów powszechnie uważanych za obraźliwe. Czyn ten został potwierdzony orzeczeniem komisji dyscyplinarnej dla nauczycieli, toteż wyciągnięcie tak daleko idących konsekwencji względem dyrektora wydaje się zrozumiałe. Wśród zarzutów umieszczonych w skardze pojawiła się jednak wątpliwość, która czyni przedstawiane Państwu w tym artykule orzeczenie szczególnie cennym z punktu widzenia możliwości posługiwania się art. 66 ust. 1 pkt 2 P.oś.

Mianowicie, wśród zarzutów skargi pojawił się argument braku bezpośredniości reakcji w stosunku do naruszenia, którego dopuścił się dyrektor szkoły. Lektura art. 66 ust. 1 pkt 2 P.oś. wspominającego o odwołaniu w trakcie roku szkolnego, a więc natychmiastowym, sugeruje że pozbawienie dyrektora jego funkcji ma nastąpić bezzwłocznie, co w tym przypadku nie miało miejsca. Zastosowanie przemocy wobec ucznia od wydania orzeczenia przez komisję dyscyplinarną, dzieliło dziesięć miesięcy, zaś od wydania przez wójta gminy zarządzenia o odwołaniu dyrektora - ponad rok. Fakt odwołania znacznie przekraczającego ramy czasowe uznawane za pozwalające zakwalifikować taką operację jako natychmiastową, został podniesiony w treści skargi, za sprawą której sprawą zajął się NSA.

Jak zauważył Sąd, strona podnosząc argument przewlekłości postępowania, nie podważyła tego, że naganność zachowania dyrektora szkoły uzasadniała jego odwołanie - przedmiotem skargi stał się wyłącznie brak bezpośredniości w podjętym w tym celu działaniu. NSA wskazał jednak, że pomimo szczególnego charakteru przepisu, nie zawiera on wyraźnie określonych ram czasowych, w których ma odbyć się procedura pozbawienia nauczyciela funkcji kierowniczej. Ustawodawca nakazuje w tym miejscu jedynie zasięgnięcie opinii kuratora oświaty, co miało miejsce, a siłą rzeczy wydłuża tok czynności podejmowanych w odpowiedzi na karygodne zachowanie.

Istotnie, orzecznictwo sądów wypracowało pogląd, zgodnie z którym odwoływanie dyrektora szkoły w ciągu roku szkolnego, bez wypowiedzenia, jest uzasadnione wyłącznie nadzwyczajnymi sytuacjami, o charakterze dalece różniącym się od naruszeń "powszednich". Przyczyną odwołania może być sytuacja, w której dalsze pełnienie funkcji kierowniczych przez dyrektora jest istotnym zagrożeniem dla funkcjonowania jednostki lub z innych powodów jego pozostawanie na stanowisku jest niemożliwe do przyjęcia. Samo naruszenie prawa musi być przy tym na tyle istotne, aby nie pozwalało na dalszą pracę takiej osoby w dotychczasowej formie, a wynikać musi z rażącej niekompetencji lub przyczyn etycznych. Co zaś dotyczy czasowej spójności karanego czynu ze stosowaną sankcją, NSA stwierdził wprawdzie, że wydarzenia te nie powinno dzielić dużo czasu, jednak konieczność ustalenia szczegółów zajścia i przeprowadzenia niezbędnej procedury jest wobec tego nadrzędna. Ponadto, zdaniem NSA, naruszenia tak bulwersującego nie można zredukować do rangi mniej istotnego występku poprzez rezygnację z

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport

Opublikowano: czwartek, 18, wrzesień 2025 08:13

Piotr Majoch

Odśłony: 660

---

zastosowania art. 66 ust. 1 pkt 2 tylko z powodu długotrwałości postępowania. Wprawdzie niekiedy zdarzenia kwalifikowane jako "szczególnie uzasadnione przypadki" wymagają działania natychmiastowego, a upływ czasu sprawia, że tracą rangę "szczególnego uzasadnienia", niemniej jednak nie dotyczy to zdarzeń, które zostały uznane za naruszenia bezsprzecznie wypełniające ustawowe przesłanki ukarania dyrektora szkoły zwolnieniem w trakcie roku szkolnego i bez wypowiedzenia. Tak było też w tym przypadku.

Skarga kasacyjna została oddalona, zaś zarządzenie wójta w przedmiocie odwołania stosującego przemoc wobec uczniów dyrektora szkoły, zostało uznane za całkowicie prawidłowe i uzasadnione.

Wyrok NSA z 26 sierpnia 2025 r. (sygn. III OSK 1634/22)

Źródło: [CBOSA](#)